

USA's historie 1-12

Af Renny Bartlett, History Channel 2010
Engelsk tale med danske undertekster.
45 min. pr. episode
DR2, 2011

Tv-serien "USA's historie 1-12" er bygget op kronologisk fra de første nybyggere til nutiden. Hver episode kan dog ses uafhængig af hinanden med et indledende resumé. Tv-serien henvender sig primært til skolens overbygning og ungdomsuddannelserne. I nærværende pædagogisk vejledning indledes med konkrete arbejdsspørgsmål til episoderne og afsluttes med mere kildekritiske problemstillinger/synsvinkler.

Fælles Mål

I denne populærvideenskabelige serie, fyldt med visuelle special effects, stifter eleverne i overbygningen bekendtskab med USA's historie på godt og ondt. USA er verdens navle og Danmark har på mange områder løbet efter USA kulturelt, socialt og økonomisk, så dermed inkasserer skoleelever på en og samme gang både **global og lokal samfundshistorisk viden om berømte kulturmøder/sammenstød, en indsigt i moderne globale samfundsforandringer/kredsløb, og endelig får eleverne også i rigt mål mulighed for at reflektere over den økonomiske udviklings betydning for naturgrundlaget.** Alt sammen centrale slutmål i både historie og samfundsfag i skolens overbygning.

Ideer og spørgsmål til undervisningen/serien

<p>USA's historie 1 (Nybyggerne ankommer)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Hvorfor sejler europæerne til Amerika (Den nye Verden) i begyndelsen af 1600-tallet? 2) Nævn hvilke ressourcer Amerika indeholder. 3) Hvorfor bliver nybyggerne og indianerne fjender? 4) Hvorfor vil nybyggerne løsrive sig fra England og hvordan forløber det?
<p>USA's historie 2 (Uafhængighedskrigen)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Hvad betyder ordet "revolution"? 2) Beskriv fortidens og nutidens New York 3) Beskriv de engelske krigsskibe, der er på vej mod New York 4) Bliver New York besat af englænderne? 5) Hvor lang tid tog det de amerikanske nybyggere at få deres uafhængighed fra England, og hvad hed deres første præsident?

<p>USA's historie 3 (Det vilde Vesten)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Nævn nogle af nybyggernes problemer, da de trænger vestpå gennem ødemarken. 2) Forestil dig, at du er guldgraver i gang med at beskrive dine oplevelser i et brev hjem til familien... 3) Forestil dig, at du er indianer i gang med at blive tvangsflyttet til et reservat. Hvilke tanker gør du dig?
<p>USA's historie 4 (slaveriet i USA)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Hvor mange slaver lever i USA i starten af 1800-tallet? 2) Hvorfor bliver Erie-kanalen vigtig for byen New York? 3) Hvorfor skaber bomuldsplanten både fred og ufred? 4) Hvis du var slave i datidens USA, hvordan ville du beskrive det i et brev hjem til familie/venner i fx Afrika? 5) Hvad skete der med John Brown? 6) Hvorfor er Sydstaterne sure på Nordstaterne?
<p>USA's historie 5 (Borgerkrigen)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Hvorfor blev Borgerkrigen så blodig? Kom ind på våbenteologi. 2) Genfortæl Den amerikanske Borgerkrig i kort form. 3) Ca. 19 min. inde i serie 5 siger fortælleren: "<i>... at produktion, teknologi og infrastruktur, alt det skal ændre Amerika...</i>", hvad mener han med det? 4) Bliver slaverne frigivet før, under eller efter Borgerkrigen?
<p>USA's historie 6 (Jernbanen, cowboys mv.)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Hvad betød jernbanen for USA? (Kom med flere eksempler) 2) Hvad kostede det at anlægge jernbanen i nutidens penge? 3) Hvordan forsøgte de amerikanske politikere at lokke nybyggere til prærien? 4) Nævn flere farer man som nybygger kunne møde på prærielandet. 5) Fortælleren siger ca. 31 min. inde i programmet: "<i>... vesten var enorm, vild og lovløs...</i>", kom med nogle eksempler på det. 6) Beskriv slaget ved Little Bighorn og massakren ved Wounded Knee.

<p>USA's historie 7 (Den moderne storby)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvad symboliserer Frihedsgudinden, og hvordan ser den ud? 2. Med hvilken nyere opfindelse gør man det lettere at bygge højhuse, og hvordan virker metoden? 3. Hvorfor bliver bygningsarbejderne kaldt "<i>Hårde hunde</i>"? 4. To danske fotografer har dokumenteret vigtige forhold i USA. Den ene er Jacob Riis. Beskriv hans foto-dokumentation. Den anden hedder Jacob Holdt og udgav i 1970'erne bogen "<i>Amerikanske billeder</i>". Find oplysninger om ham. 5. Genfortæl historien om Thomas Edisons mest berømte opfindelse – Elpæderen.
<p>USA's historie 8 (Olie, biler, racekonflikter mv.)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Allerede 1 min og 17 sek. inde i afsnittet siger fortælleren: "... <i>olien, det 20. århundredes drivkraft og den moderne verdens fundament...</i>", hvad menes med det og kom med eksempler? 2. Fortæl om Henry Ford og hans vej til succes. 3. Hvorfor er Los Angeles akvædukten vigtig? 4. USA bliver rig bl.a. pga. 1. verdenskrig (1914-18), hvorfor det? 5. Hvorfor blusser konflikterne op mellem hvide og afroamerikanerne i 1919?
<p>USA's historie 9 (Det økonomiske krak i 1930'erne)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan forsøger amerikanske politikere at få USA gennem den økonomiske krise i 30'erne? 2. Sammenlign med, hvad de danske politikere gjorde i samme situation. Find din viden via historiekanonpunktet "<i>Kanslergadeforliget</i>". 3. Beskriv den økonomiske kædereaktion der førte til økonomisk krise, arbejdsløshed, tvangsaktioner mv. 4. Hvad var datidens største betonbyggeri i USA? Se betonbyggeriet i aktion i den amerikanske actionfilm "<i>Flygtningen</i>". Søg "the fugitive (1993) – inappropriate soundtracks" på Google 5. Boksekampene i 1930'erne mellem Joe Louis og Max Schmelling er symbolske og legendariske, hvad symboliserede de?
<p>USA's historie 10 (2. verdenskrig)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan bliver USA til en såkaldt "<i>Supermagt</i>"?

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Hvordan kan det være at "krig" er godt for et land? 3. Serien hævder allerede efter kun 2 min, at USA indtræder i 2. verdenskrig pga. et forræderi, hvad menes med det? 4. 38:22 minutter inde i afsnittet siger fortællerstemmen: "... et våben, der forandrer verden...". Det handler om Atombomben, hvad mener han?
<p>USA's historie 11 (Velfærd, månelanding mv.)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvad betyder opførelsen af motorvejen "The interstate Highway" på godt og ondt for almindelige amerikanere? 2. Hvorfor og hvilken betydning får det, at politikerne bygger forstæderne? 3. 19:37 min. Inde i afsnittet høres citatet for månelandingen (1969): "Det er et lille skridt for et menneske, og et enormt spring for menneskeheden", hvad menes med det? 4. "... USA holdes tilbage. Der er en kløft der skænder nationen: race..."(27:00), hvordan ender raceadskillelsen for USA i 1960'erne og 1970'erne?
<p>USA's historie 12 (Computere, hippie, terrorisme...)</p>	<p>Elevspørgsmål:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilken rolle spiller TV'et for det amerikanske samfund? 2. Nævn nogle teknologiske opfindelser, der har præget USA. 3. Hvorfor opstod og hvilken betydning fik Hippiebevægelsen? 4. Knap 17 min. Inde i udsendelsen lyder citatet: "... i det årti (1980'erne) blev vi nok mere materialistiske end nogen sinde før...", hvad menes med det og kom med nogle eksempler på forbrugsvarer? 5. Hvorfor er computerteknologien en revolution, som det fortælles i serien? 6. Hvilken forklaring/-er giver udsendelsen på terrorangrebet 11. september 2001?

Kildekritiske spørgsmål til serien

Brug kildekritik-skemaet "AT Få SMiL" til at analysere nedenstående uddrag fra leksikonnet www.leksikon.org om "USA" [link til materialet](#) og sammenlign evt. med de USA-venlige udtalelser fra dvd 12.

("AT Få SMiL-skema" findes på www.ucc.dk/cfu under "samfundsfag – kildekritisk metode" eller se skemaet [her](#)).

"... Ingen anden stat i verden er som USA skabt gennem tyveri, folkedrab, slaveri, aggression og udplyndring:

99 % af den oprindelige befolkning i USA - indianerne - blev slagtet af de europæiske kolonialister. Over 12 millioner indianere blev udryddet gennem det 17., 18. og 19. århundrede. En massakre der får Holocaust til at ligne en skovtur. Det sidste punktum blev sat da den amerikanske hær slagtede indianske kvinder og børn ved Wounded Knee i 1891.

Slaveriet. Omkring 1½ million mennesker blev bortført fra deres hjem i Afrika og ført til USA for at arbejde på slaveplantagerne. Den nordamerikanske borgerkrig i 1861-65 bragte formelt slaveriet til ophør, men apartheid levede fortsat i bedste velgående. Først med borgerrettighedsbevægelsen i 1960'erne tilkæmpede den afro-amerikanske befolkning sig retten til at stemme. Men der er fortsat et afgrunds dybt gab mellem afro-amerikanere og hvide. FN har beregnet, at hvis USA's befolkning deltes op efter etniske linjer ville den hvide befolkning komme ind på en førsteplads på UNDP's HDI indeks, mens den afro-amerikanske befolkning ville komme ind på en 32. plads. Den økonomiske og sociale apartheid eksisterer fortsat i bedste velgående i USA.

USA er grundlagt på tyveri, og tyveriet fortsætter i bedste velgående. USA har siden det 19. århundrede gennemført hundredevis af krige med det ene formål at sikre sig råstoffer, adgang til billig arbejdskraft, markeder og politisk kontrol over fremmede stater: Panama Kanalen blev bygget på jord USA røvede fra Colombia; USA besatte Puerto Rico i Caribien (som fortsat er besat) og Philippinerne; I lange perioder holdt røverstaten Cuba, den Dominikanske Republik og Haiti besat; Folkevalgte regeringer i Iran, Guatemala og Chile blev fjernet af USA for at give

røverstaten adgang til deres olie, bananer og kobber; USA erobrede i 2003 Irak for at sikre sig adgang til landets olie og et kolonialt brohoved op til Centralasien..."

-
- **Undersøg Tv-seriens brug af filmtekniske virkemidler. Vælg tv-seriens sidste udsendelse og kom ind på *kameravinkler, lys, lyd, De interviewede personer, fortællerstemmen mv.***
-

Supplerende Materialer

Følgende er forslag til supplerende materialer, der evt. kan lånes på dit lokale CFU.

- *"Maren og Peter fra Danmark til Amerika"*, Pia Sigmund. Til mellemtrinnet om udvandringen til Amerika fra slutningen af 1800-tallet.
- Til efteråret 2012 udkommer 4. bog i serien *"Udkig fra historiekanon – omkring 1850"* med emner som *"guldgraveriet i Amerika"*, *"olieudvinding"* og *"kampen om Det vilde Vesten i Amerika"*. Henvendt til 6. klasse.
- Se også seriens amerikanske site <http://www.history.com/shows/america-the-story-of-us>
Her kan eleverne bl.a. spille et digitalt nybyggerpil.